

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบโครงการ เพื่อประเมินความสามารถในการทำโครงการภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศักยภาพเชิงคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีสอนแบบโครงการ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี จำนวน 40 คน จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 33 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบวัดผลการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำกระหว่าง 0.3-0.8 ค่าความยากง่ายมีค่าตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.90 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการของนักเรียน มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ประเมินด้านเนื้อหา 40 คะแนน ด้านกระบวนการทำงาน 30 คะแนน และ ด้านการนำเสนอผลงาน 30 คะแนน และแบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีสอนแบบโครงการ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) การทดสอบค่าที่ ( $t$ -test แบบ Dependent) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟารอนบัค และค่าร้อยละ

#### สรุปผลการวิจัย

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบโครงการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อูฐในระดับดีมาก
- เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีสอนแบบโครงการ อูฐในระดับมาก

#### อภิปรายผล

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบโครงการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะวิธีสอน

แบบโครงการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการจำคำศัพท์ได้มากขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากโครงการเป็นวิธีการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง มีระบบเป็นขั้นตอนและค่อนข้าง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 2) การที่นักเรียนได้มีการรวบรวมคำศัพท์อย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ ทำให้นักเรียนสามารถจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ มาดี จุชา (2542, หน้า 150) ที่เสนอว่าการจัดคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ เป็นการจำอย่างมีหลักเกณฑ์ที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรงเรียนบางขุนเทียน ทำการศึกษาการทำโครงการเรื่อง Shopping Vocabulary โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน ทำการสำรวจคำศัพท์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หลังจากนั้นนักเรียนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับคำศัพท์จำนวน 3 ชุด ชุดละ 10 คำ ผลปรากฏว่านักเรียนเข้าใจคำศัพท์และสามารถแยกแยะหมวดหมู่ของคำศัพท์ได้ดีมาก (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544, หน้า 71)

นอกจากนี้โครงการเป็นการทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตนสนใจและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536, หน้า 5) การที่นักเรียนมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมจะจำเรื่องนั้นได้ไม่ยาก และการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงขณะทำโครงการจะทำให้นักเรียนได้แก่ปัญหาต่าง ๆ คนที่มีความสามารถในการแก่ปัญหาและคิดริเริ่ม ย่อมเป็นผู้ที่มีความจำดี และเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดีด้วย (อัจฉรา สุขารามณ์, 2524, หน้า 72) และการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง นักเรียนจะจำล่วงเหล่านี้คิดตัวไปตลอดชีวิตโดยไม่มีวันลืม (สัตดา ภู่เกียรติ, 2547, หน้า 22) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการกระทำของขอหนน ดิวอี ที่กล่าวว่า การให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรง เด็กจะได้รับความรู้ที่คงทนมากกว่าการรับฟังคำสอนจากการบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว (กรรณิกา พวงเกย�, 2533, หน้า 18-19) นอกจากนี้คำศัพท์ที่นักเรียนค้นคว้า เป็นคำศัพท์ที่นักเรียนสนใจและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนทำให้นักเรียนสามารถจำคำศัพท์ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ โยงของอร์น ไคค์ ที่กล่าวถึงกฎแห่งการใช้และไม่ใช่ว่าการเลือกเนื้อหาที่นักเรียนพบในชีวิตประจำวันจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้กิร่วงเนื้อหาที่นักเรียนพบน้อย (วรรณ โสมประยูร, 2539, หน้า 71-74) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจำอย่างมีหลักเกณฑ์ การลงมือปฏิบัติในสิ่งที่ตนสนใจ ความสามารถในการแก่ปัญหา เป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีศติปัญญามากขึ้น สามารถจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องคำศัพท์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ เติมประยูร (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 โดยผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบโครงการสูงกว่าก่อนเรียน และ แบเร โトイ (Barreto, 1999 ยังถือใน มัลลิกา พงศ์ปริตร และศรีภูมิ อัศรมานาส, 2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริม การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและスペน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชาวเปอร์โตริกัน ซึ่งพูดภาษาสเปน ว่ามีวิธีการสอนอย่างไรเพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า หลังจากนักเรียนทำโครงการและปฏิบัติกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ นักเรียนจำความหมายของ คำศัพท์ได้มากขึ้น และนักเรียนกล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น

2. ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะการสอนแบบโครงการนั่นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะการร่วมมือมากกว่า การแข่งขัน มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ประสบการณ์จากกันและกัน นำไปสู่การบูรณาการที่แท้จริงทั้งด้านทักษะและกระบวนการ การแสดงงานข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่แสดงถึงงาน ในชีวิตจริง จะสืบสุกและบลลงด้วยผลงานตอนท้ายซึ่งสามารถให้คนอื่นรับรู้มีส่วนร่วม ให้การทำโครงการเป็นสิ่งที่มีจุดหมายที่แท้จริง ทั้งยังมีการปรับกระบวนการในระหว่างการดำเนินงาน (กรมวิชาการ, 2544 ก, หน้า 155) ซึ่งสอดคล้องกับ ไฮนีส (Haines, 1988, pp. 1-2) และ วัฒนาพร ระจับทุกษ (2545 ก, หน้า 59) นอกจากนี้การสอนแบบโครงการเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้น การทำงานร่วมกันเป็นกุญแจ ในการทำงานตามลำดับขั้นตอน ผลที่ได้จากการเรียนคือกระบวนการทำงาน (วิชิต ศรัตตน์เรืองชัย, 2540, หน้า 12) จากลักษณะเด่นของการสอนแบบโครงการดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนทุกกลุ่มมีความสามารถในการทำโครงการอยู่ในระดับดีมากซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ รัตติกาล สุทธิสวัสดิคุณ (2547, หน้า 38) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทักษะด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านการเขียนสะกดคำ ด้านความหมายและด้านการใช้คำศัพท์ใน บริบท และนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเยี่ง ได้ 2 ระดับ คือ มากที่สุด และมาก และ สร้างผลงานที่มีคุณภาพในระดับดี และ รายงานวิจัยของ กนลรัตน์ สันติคุณากุล (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเน้น โครงการวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างถูกต้อง คิดอย่างแคล้ว หลังจากได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้น โครงการภาษาอังกฤษ และผลการศึกษาของ สามารถ เติบประยุร (2545, บทคัดย่อ) พบว่า ผู้เรียนมีความเห็นว่า การเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบ โครงการเป็น ประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ และผลการประเมิน โครงการของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนสามารถทำงานได้ถูกต้องตามเนื้อหา มีการวางแผนการดำเนินงาน ได้เรียนรู้จาก การทำงานกลุ่ม ทั้งนี้ ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่า

สมบูรณ์รุ่านข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ในระดับดี สรุปได้ว่าวิธีสอนแบบโครงการเป็นวิธีการที่ดีที่สุดนั่น  
ในการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน

3. เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีสอนแบบโครงการ ผลการวิจัย  
พบว่าเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีสอนแบบโครงการ อยู่ในระดับมาก  
ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นในด้านกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในลำดับที่ 1 โดยนักเรียนมีความ  
คิดเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบโครงการเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้พัฒนา<sup>1</sup>  
ทักษะการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้  
นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นการเรียนที่ยึดนักเรียนเป็น<sup>2</sup>  
ศูนย์กลาง สามารถดันหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในหัวข้อ<sup>3</sup>  
ที่สนใจ และทำให้สามารถพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ ความคิดดังกล่าวมีสอดคล้องกับลักษณะพิเศษ  
ของการสอนแบบโครงการที่ พรรภ.ย. บัวไทร (2542, หน้า 8-10) กล่าวว่า โครงการภาษาอังกฤษ<sup>4</sup>  
เน้นการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ในกระบวนการคิด  
หัวเรื่อง วิธีการทำงาน และผลงานที่เกิดจากภาษาอย่างแท้จริง ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระ<sup>5</sup>  
ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน เสริมความคิดสร้างสรรค์ ได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อจริง<sup>6</sup>  
และเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากเป็นลำดับที่ 2 คือเรื่อง<sup>7</sup>  
กระบวนการกลุ่มนักเรียนมีความเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบโครงการทำให้  
นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ได้ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม และ<sup>8</sup>  
ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ซึ่งตรงกับลักษณะของวิธีการสอนแบบโครงการที่เน้นการ  
เรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อการทำงานตามลำดับขั้นตอน และผลที่ได้จากการ  
การเรียนคือกระบวนการทำงาน (วิชิต สุรัตน์เรืองชัย, 2540, หน้า 12) นอกจากนี้การทำงานเป็น<sup>9</sup>  
กลุ่มเป็นทีมทำให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้ฝึกการประเมินตนเอง รู้จัก<sup>10</sup>  
ตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและยอมรับผู้อื่น (ลัดดา ภู่เกียรติ, 2547, หน้า 28) ประเด็นที่นักเรียน<sup>11</sup>  
เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 3 คือเรื่องความสำคัญของภาษาอังกฤษ นักเรียนมีความคิดเห็น<sup>12</sup>  
ว่าการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบโครงการ มีประโยชน์ต่อนักเรียนในการเรียนต่อใน<sup>13</sup>  
ระดับสูงขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ทำให้ได้รับความรู้นอกเหนือจากบทเรียน<sup>14</sup>  
ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของโครงการที่เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำไป<sup>15</sup>  
ผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้<sup>16</sup>  
(Construct) ด้วยตนเอง และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนิน<sup>17</sup>  
ชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 2) กิจกรรมโครงการเป็นการ<sup>18</sup>  
จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างอิสระ<sup>19</sup>

ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542, หน้า 18) อีกทั้งปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างมาก ทั้งค่อตัวผู้เรียนเองและต่อประเทศชาติ การรู้ภาษาต่างประเทศเปรียบเสมือนการมีเครื่องมือที่สามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หรือใช้ในการประกอบอาชีพได้ดังนั้น คุณสมบัติทั่วไปของคนไทยรุ่นใหม่ จะต้องเป็นทั้งประชากรไทย และประชากรโลก จะต้องเป็นคนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถนำมามุ่งเน้นในการแสวงหาความรู้จากทั่วโลกได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 17) และในลำดับถัดท้าย นักเรียนมีความคิดเห็นประเดิมกิจกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบโครงงานเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสนุกสนาน ไม่ได้เป็นผู้สอนออกความรู้ให้แก่นักเรียน และเป็นการเรียนที่นักเรียนต้องขอคำปรึกษาจากครู แต่ที่นักเรียนมีความคิดเห็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการสอนแบบโครงงานเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูคือการปรับเปลี่ยน โดยในระหว่างเรียนแรกของการขั้นการเรียนการสอนครูจำเป็นต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียน ได้แก่ จุดประสงค์ วิธีการเรียนรู้ การเลือกหัวข้อ ในการทำโครงงานภาษาอังกฤษ ตลอดจนชั้นงาน ระยะเวลา การวัดผล ประเมินผล ตลอดจนการนำเสนอผลงานในตอนสุดท้าย และที่สำคัญคือ ต้องเตรียมข้อมูลแห่งตัวบททางการที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้า และศึกษาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำโครงงานภาษาอังกฤษ บทบาทในระหว่างการทำโครงงานภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำหน้าที่ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นผู้ให้ข้อมูลคำแนะนำตามที่สมาชิกกลุ่มร้องขอ เป็นกรรมการในการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งและความถูกต้องในการใช้ภาษา เป็นประธานในขณะที่สมาชิกกลุ่มรายงานผลการทำกิจกรรมเป็นระยะ บทบาทในตอนท้ายของการทำโครงงานภาษาอังกฤษ เพื่อให้มั่นใจว่าทุกกลุ่มไปถึงจุดที่หมายที่กำหนดไว้ ครูเป็นผู้จัดการและดูแลงานโครงงานของแต่ละกลุ่มจะได้นำข้อเสนอแนะไปพัฒนาการเรียนภาษาต่อไป (พรรภีษ์ บัวโพ, 2542, หน้า 12) ในเรื่องการประเมินผลโครงงานที่นักเรียนเห็นว่ามีความยุติธรรมนั้น อาจเนื่องมาจากการที่ผู้จัดการรายงานจากสิ่งต่อไปนี้ เกณฑ์ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการให้ผู้เรียนทำโครงงาน โครงงานของนักเรียนแต่ละคน ไม่ควรนำมาประมวลหรือเปรียบเทียบกัน พิจารณาด้วยความยุติธรรมตามความสามารถ ความสนใจและพื้นฐานของผู้เรียน พิจารณาว่าผู้เรียนสามารถทำโครงงานได้สำเร็จตามที่วางแผนไว้เป็นสำคัญ เกณฑ์การประเมินคุณค่าของโครงงาน พิจารณาจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความแปลกใหม่ของเรื่องที่ทำวิธีการศึกษาค้นคว้าครึ่งมือ หรือวัสดุอุปกรณ์ในการทำโครงงาน ความถูกต้องและเหมาะสมของวิธีการศึกษาค้นคว้าโดยการน้ำ วิธีการทำงานวิทยาศาสตร์มาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเพียงใด การเขียนรายงานของโครงงานหรือ

การจัดแสดง โครงงาน ความถูกต้องชัดเจนในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ มีความจุใจและชัดเจนเพียงใด การอธิบาย โครงงาน ด้วยภาษา หมายถึง ความสามารถในการพูด อธิบาย การตอบข้อคำถาม ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว เหมาะสม (จุลจักร โนพันธ์, 2533, หน้า 52-53)

นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ที่ระนันท์ ตามนี้ (2542, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย โครงงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านไค่นุ่น อำเภอเสตภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 คน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมระหว่างการปฏิบัติ โครงงาน ในระดับมาก มีพฤติกรรมความสนใจในการเรียน ความสนุกสนาน ความกระตือรือร้น และความเชื่อมั่น กล้าแสดงออกตามลำดับ ความพึงพอใจของนักเรียนทุกคนต่อการเรียนรู้โดย โครงงานอยู่ในระดับมากและมีความต้องการให้จัดทำต่อเนื่อง

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับนักเรียนก่อนทำการเรียนการสอนค่าวิธีสอนแบบ โครงงาน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะขั้นตอนในการเขียนรายงาน โครงงาน
2. จากผลการวิจัยพบว่าวิธีสอนแบบ โครงงาน ทำให้เกิดผลดีแก่นักเรียนในด้าน ผลลัมกุทร์ทางการเรียน ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ อื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน หรือภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ได้นำวิธีสอนแบบ โครงงาน นำไปทดลองใช้จัดกิจกรรมการสอนในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป
3. ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจและสามารถนำวิธีสอนแบบ โครงงาน ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างถูกต้อง และเกิดผลดีแก่นักเรียน
4. ผู้บริหารควรทราบถึงความสำคัญและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้วิธีสอนแบบ โครงงาน เพื่อพัฒนาผลลัมกุทร์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระ ให้ดี ยิ่งขึ้น

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการนำวิธีสอนแบบ โครงงาน ไปใช้กับกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในหน่วยการเรียนรู้อื่น และในระดับชั้นอนุบาล
2. ควรทำการวิจัยการนำวิธีสอนแบบ โครงงาน ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และในระดับชั้นอนุบาล

3. ควรทำการวิจัยการนำวิธีสอนแบบโครงการไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถแตกต่างกันคือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อศึกษาว่าแต่ละกลุ่มนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่
4. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบวิธีสอนแบบโครงการกับรูปแบบการสอนอื่นเพื่อศึกษาผลการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน หรือผลการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ
5. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบโครงการกับรูปแบบการสอนอื่น
6. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบโครงการที่อาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความเขื่อนั่นในตนเอง ความกล้าแสดงออก และความรับผิดชอบของนักเรียน เป็นต้น